

MEB'İN YENİ
100'Ü

ÖZETİN
ÖZETİ

ETKİNLİKLER

7. SINIF

SÜREÇ
ODAKLI

YAZILI
SENARYOLARI

AKILLI
TAHTA

Karekod Çözümlü

Sosyal Bilgiler Defterim

Çözümler için
karekodu okutunuz.

Ekstra Ücretsiz
Dijital Platform

3000

Çözümlü Soru
ve Sınırsız

Deneme
Sınavları

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

- ▶ İLETİŞİME BAŞLIYORUM - ÇEVREMLE İLETİŞİM KURABİLİYORUM 6
- ▶ DÜNYAYI EVİMİZE GETİREN KUTU:TELEVİZYON .. 12
- ▶ DÜŞÜNÜYORUM, DÜŞÜNDÜĞÜMÜ AÇIKLIYORUM - DOĞRU BİLGİ ALIRSAK GELİŞİRİZ - BENİM HAYATIM, BENİM ÖZELİM 13

2. ÜNİTE: TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK

- ▶ BİR DEVLET DOĞUYOR 18
- ▶ OSMANLI FETİH SİYASETİ 23
- ▶ 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVLARI 26
- ▶ AVRUPA GELİŞİYOR, OSMANLI VE DİĞER DEVLETLER ETKİLENİYOR 36
- ▶ ISLAHATLARLA DEĞİŞEN OSMANLI KURUMLARI .. 39
- ▶ KÜLTÜRÜMLE VARIM 41
- ▶ 1. DÖNEM 2. YAZILI SINAVLARI 42

3. ÜNİTE: NÜFUS VE YERLEŞME

- ▶ GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İNSAN YERLEŞİMİ 58
- ▶ TÜRKİYE NÜFUSUNUN ÖZELLİKLERİ 60
- ▶ NEDEN GÖÇ EDİYORUZ?-TÜRKİYE'DE GÖÇÜN SONUÇLARI 68
- ▶ YERLEŞME VE SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜMÜ KULLANIYORUM. 70

4. ÜNİTE: ZAMAN İÇİNDE BİLİM

- ▶ KİL TABLETten TABLET BİLGİSAYARA 74
- ▶ IŞIK DOĞUDAN YÜKSELİR..... 77
- ▶ KARANLIKTAN AYDINLIĞA 79
- ▶ ÖZGÜR DÜŞÜNCE VE BİLİM 80

5. ÜNİTE: EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

- ▶ ÜRETİM VE YÖNETİMİN TEMELİ TOPRAK..... 84
- ▶ ÜRETİM YOLCULUĞU 88
- ▶ YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA KÜLTÜRÜMÜZ 91
- ▶ 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVLARI 94

5. ÜNİTE: EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

- ▶ GEÇMİŞTEN GELECEĞE MESLEKİ EĞİTİM..... 105
- ▶ HAYALİMDEKİ MESLEK..... 109
- ▶ TEKNOLOJİ VE DEĞİŞEN DÜNYA 110

6. ÜNİTE: YAŞAYAN DEMOKRASİ

- ▶ DEMOKRASİNİN TARİHTEKİ YOLCULUĞU 114
- ▶ ATATÜRK VE DEMOKRASİ 119
- ▶ TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN TEMEL NİTELİKLERİ 120
- ▶ HUZUR DEMOKRASİ İLE GELİR 122

7. ÜNİTE: ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER

- ▶ TÜRKİYE VE DÜNYA 125
- ▶ 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVLARI 127
- ▶ GELİŞEN TÜRKİYE..... 140
- ▶ YANLIŞ BİLDİĞİMİZ DOĞRULAR 141
- ▶ GÜNÜMÜZ DÜNYA SORUNLARINA ÇÖZÜMLER 142
- ▶ CEVAP ANAHTARI 143

ÜNİTE

İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

ÇEVREMLE İLETİŞİM
KURABİLİYORUM

DÜŞÜNÜYORUM,
DÜŞÜNDÜĞÜMÜ
AÇIKLIYORUM

İLETİŞİME BAŞLIYORUM

DÜNYAYI EVİMİZE
GETİREN KUTU:
TELEVİZYON

İLETİŞİME BAŞLIYORUM

İletişim: Kişilerin duygu, düşünce ya da fikirlerini çeşitli yollarla başkasına aktarmasına denir.

- ➔ İletişim insanların olduğu her yerde vardır.
- ➔ Kişi çevresinde olup bitenleri anlamak ve kendisini çevresindekilere anlatabilmek için iletişim kurar.
- ➔ Kişinin konuşması, susması, yüz ifadesi, oturuş biçimi, iletişim kurmak için yaptığı bazı davranışlardır.
- ➔ Kişi iletişimde karşıdaki kişiyle empati kurmalıdır.

Empati: Bir insanın kendini karşıdakinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlama çabasıdır.

Ön yargı: Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı olarak tanımlanabilir.

➔ İnsanlar arasında doğru bir iletişimin gerçekleşmesi için onların birbirine karşı ön yargılı bir tutum sergilememeleri gerekir.

➔ Toplumda gördüğümüz ve duyduğumuz her şey ön yargılarımızı oluşturabilir.

➔ Ön yargılarımız bireye ya da belirli bir gruba karşı olabilir.

➔ Ön yargılar genellikle olumsuz olarak karşımıza çıkar. Bu durum toplumda tutum ve davranışlarımızı olumsuz etkiler.

➔ Ön yargılı bir tutum sergilemek, konunun gerçek yönünü tespit etmeden bir kaniye varmak ve değerlendirme içine girmek iletişimimizi zedeler.

➔ **İletişimde Çatışma:** İki taraf arasındaki anlaşmazlıktır.

➔ **Uzlaşma:** Anlaşmazlık durumunda uyuşmadır.

İLETİŞİMİN TEMEL ÖGELERİ**Kaynak**

İletişim sürecinin başlatıcısıdır. Duygu ve düşüncelerini karşı tarafa aktaran ögedir.

Mesaj

Kaynak tarafından aktarılan bilgi, tutum ve davranıştır.

Kanal

İletin aktarılmasında kullanılan yöntemdir.

Alıcı

Kaynağın iletiyi hedef olarak seçtiği kişi, topluluk ya da kuruluştur.

Geri Bildirim

Bu süreçletin alıcı tarafından alınıp alınmadığını kapsar.

İLETİŞİM TÜRLERİ**Sözlü İletişim**

- ➔ Duygu ve düşüncelerin sözcüklerle ifade edilmesidir.
- ➔ Konuşarak kurulan iletişim şeklidir.
- ➔ Toplantılardaki konuşmalar sözlü iletişim şekillerine örnek olarak verilebilir.

Yazılı İletişim

- ➔ Yazı kullanılarak gerçekleştirilen iletişim şeklidir.
- ➔ Karşı tarafa yazı yoluyla farklı duygu ve düşünceleri aktarma imkânı vermektedir.
- ➔ Mektuplar, mesajlar ve elektronik postalar yazılı iletişime örnektir.

Sözsüz İletişim

- ➔ Sözlü iletişimin tamamlayıcısıdır.
- ➔ Kullandığımız kelimelerin verdiği mesajı, vücut (beden) dilimizin verdiği mesaj destekler.
- ➔ Beden hareketleri, jestler, mimikler, ses tonu ve fiziksel görüntü örnek verilebilir.

1.

Etkinlik

İletişime Başlıyorum - Çevremle İletişim Kurabiliyorum

Aşağıdaki balık kılıçığında verilen soruların doğru cevabını boş bırakılan yerlere yazınız.

Sorular

İLETİŞİM

Cevaplar

1. Duygu, düşünce ve bilgilerin her türlü yolla başkalarına aktarılmasına ne denir?

2. İnsanın kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygularını anlamaya çalışmasına ne denir?

3. Bireyin kabul edilemeyen davranışları karşısında suçlayıcı ve eleştirici mesajlar içeren dile ne denir?

4. Defne ve Mert'in mesajlaşarak iletişim kurması hangi iletişim türüne örnektir?

5. Karşımızdaki kişinin kabul edilmeyen davranışları karşısında yaşadığımız duyguları dile getiren dile ne denir?

6. Trafik polisinin gelen araca dur işareti yaparak aracı durdurması hangi iletişim türüne örnektir?

7. Bir şeyle ilgili olarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargılara ne denir?

8. Anlaşmazlık durumunda iki tarafın uyuşup anlaşmasına ne denir?

9. Herhangi bir şeyi açıklamak için genellikle el, kol ve baş ile yapılan içgüdüsel ve iradeli harekete ne denir?

ÜNİTE TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK

OSMANLI FETİH SİYASETİ

ISLAHATLARLA DEĞİŞEN
OSMANLI KURUMLARI

BİR DEVLET DOĞUYOR

AVRUPA GELİŞİYOR,
OSMANLI VE DİĞER
DEVLETLER ETKİLENİYOR

KÜLTÜRÜMLE VARIM

BİR DEVLET DOĞUYOR

- ➔ Osmanlı Devleti'nin kurucuları, Oğuzların Bozok Kolu Günhan soyuna mensup Kayı boyudur.
- ➔ Kayı Boyu Türkiye Selçukluları Dönemi'nde Söğüt ve Domaniç civarına yerleştirildiler.
- ➔ Ertuğrul Gazi'nin ölümünden sonra yerine oğlu Osman Gazi geçti.
- ➔ Türkiye Selçuklu Devleti'nin 1243 yılında Köseadağ Savaşında Moğollara yenilmesi üzerine Osman Gazi bağımsız hareket etmeye başladı.
- ➔ Osman Gazi 1299'da Osmanlı Beyliği'ni kurdu.
- ➔ Osman Gazi zamanında Anadolu'da çeşitli mesleklerden kişilerin bir araya geldiği Ahilik teşkilatının etkisi oldukça fazladır.
- ➔ Osman Gazi'nin Ahi lideri Şeyh Edebali'nin kızı Bâla Hatun ile evlenmesi, Osmanlı Beyliği'nin Ahilerin desteğini almasını sağlamıştır.
- ➔ Osman Gazi birçok Bizans kasabasını fethetti. Osman Gazi'nin ölümünden sonra yerine 1326 yılında Orhan Gazi geçti.
- ➔ Orhan Gazi, Karesioğulları Beyliği'ni ele geçirdi.
- ➔ Osmanlı Beyliği Karesioğulları Beyliği'nin sadece topraklarına değil, donanmasına da sahip oldu.
- ➔ Orhan Gazi Bizans'a yapılan yardıma karşılık Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni Osmanlı Beyliği'nin topraklarına kattı. Çimpe Kalesi'nin Osmanlı Beyliği'nin topraklarına katılması, Türklerin Rumeli'ye geçişini sağladı.
- ➔ Orhan Gazi'nin ölümünden sonra yerine geçen oğlu I. Murat'ın Edirne'yi almasıyla Balkanlara yerleşmek için önemli bir üs elde edildi.
- ➔ Türklerin Balkanlardaki ilerleyişi Haçlı ordularının oluşturulmasına sebep oldu.
- ➔ Haçlıların saldırısı ile yapılan I. Kosova, Varna, II. Kosova ve Niğbolu savaşları Osmanlı Devleti'nin galibiyetiyle sonuçlandı. Böylece Osmanlıların Balkanlardan atılamayacağı anlaşıldı.

OSMANLI DEVLETİ'NİN KISA SÜREDE BÜYÜMESİNİN SEBEPLERİ

- ➔ Coğrafi konumun genişlemeye uygun olması, merkezîyetçi devlet anlayışının benimsenmesi
- ➔ Bizans'ın ve Balkanların karışıklık içinde olması, yetenekli padişahların iş başına gelmesi
- ➔ Adaletli bir yönetimin uygulanması, Batı yönündeki ilerleme politikası
- ➔ Gaza anlayışı ile hareket edilerek diğer beyliklerin aralarındaki mücadeleye katılmayıp onların desteğini alması
- ➔ Planlı iskân politikasının uygulanması, Türkmenlerin ve Ahilerin desteğinin alınması
- ➔ Sürekli doğudan gelen Türkmen göçleriyle nüfusunun ve askeri gücünün artması

İSKAN POLİTİKASI

- ➔ Fethedilen bölgelere özellikle Rumeli'ye Anadolu'dan Türk göçmenlerin getirilip yerleştirilmesine **iskân politikası** denir.
- ➔ Osmanlı Devleti'nin uyguladığı iskân politikası ile fethedilen yerler Türkleştirilmiş ve konargöçer Türkmenler yerleşik hayata geçirilmiştir.
- ➔ Osmanlı Devleti iskân politikasını sistematik biçimde gerçekleştirip bazı kurallara önem verirdi.
- ➔ Bunlar:
  - » İskâna tabi tutulan halktan vergi almaz, halkın birçok ihtiyacını karşılardı.
  - » Anadolu'da aralarında sorun ve anlaşmazlık bulunan ailelerden bir kısmı Rumeli'ye göç ettirilerek ülkede sosyal düzen ve huzur sağlanmaya çalışıldı.
  - » İskâna tabi tutulanlara toprak vererek boş arazilerin üretime katılmasını sağlardı.
  - » İskâna tabi tutulanlar yeni yerleşim bölgelerine yakın yerlerden getirilirdi.
  - » İskâna tabi tutulan halkın, belirli bir sebep olmaksızın en az beş yıl başka yere gitmesine izin vermezdi.

1.

Etkinlik

Bir Devlet Doğuyor

Aşağıda verilen Anadolu Beylikleri haritasını göz önünde bulundurarak Osmanlı Devleti'nin siyasi bir güç olarak ortaya çıkışını etkileyen faktörleri alanlarına göre örnekteki gibi sınıflandırınız.

Siyasi / Ekonomik / Coğrafi

- Osmanoğulları Bizans İmparatorluğu'na ait önemli ticaret merkezlerine komşuydu ve buralardan gelir elde ediyordu.
- Bizans İmparatorluğu kendi tekdurlarına söz geçiremiyordu.
- Osmanoğulları Bizans İmparatorluğu'na komşu bir uç beyliği olarak kurulmuştu.
- Bizans İmparatorluğu iç karışıklıklar nedeniyle zayıf durumdaydı.
- Osmanoğulları cihan hâkimiyeti anlayışına sahipti.
- Ticaret yollarının bir kısmı Osmanoğulları'nın egemenliği altındaydı.
- Osmanoğulları ilk zamanlarda beylikler arası mücadelelere katılmadı.

Ekonomik

1. Ses sanatçısı Derya'nın alışveriş merkezinde bebeğiyle birlikte gezerken televizyon muhabirleri tarafından fotoğrafları çekilmiştir. Çekilen fotoğraflar televizyon programlarında ve gazetelerde yer almıştır. Bebeğin televizyon muhabirleri tarafından görüntülenmesinden hoşlanmadığını yakın arkadaşlarına söylemiştir.

Verilen metinde kişinin hangi hakkının ihlâl edildiğini yazınız. (10 Puan)

.....

2. Aşağıda verilen akıllı işaretlerin ne anlama geldiğini altlarındaki boşluğa yazınız. (2x5=10 Puan)

a.....

b.....

3. Padişahın vekili ve yardımcısıdır. Padişahın mührünü taşır. Padişah sefere çıkmadığında onun yerine orduya komuta eder.

Hakkında bilgi verilen divan üyesinin adını yazınız. (8 Puan)

.....

4. Hastanede muayene sırası bekleyen hasta, takip ekranında isminin yanıp sönmesini gördükten sonra muayene olmak için doktorun bulunduğu odaya girmiştir.

Verilen metinde iletişimin temel öğelerini bularak yazınız. (5 x 2 = 10 Puan)

a	Kaynak	
b	Alıcı	
c	İleti	
d	Kanal	
e	Geri bildirim	

1. Çalıştığı bankada müdürlüğe terfi eden Bahriye Hanım, diğer çalışanlar ile yaptığı ilk toplantıda şu konuşmayı yapmıştır. “Arkadaşlar, kurumumuzda yeni bir dönem başlamış ve yeni görev dağılımları yapılmıştır. Artık daha çok ve özverili çalışacağız. Disipline her zamankinden daha fazla dikkat edeceğiz, tabi kurallara uymayanlar ve çalışma düzenine ayak uyduramayanlar da aramızdan ayrılacaklar. Ayrıca ciddiyetsiz davranışlarınız yüzünden geçmiş dönemde kurumumuz zarar görmüştür. Bundan sonra buna asla hoşgörü göstermeyeceğiz.

Metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız. (2 x 7 = 14 Puan)

- a. Bahriye Hanım konuşmasında iletişimi olumsuz etkileyen hangi üslubu sergilemiştir?

.....

- b. Bahriye Hanım hangi dile örnek oluşturacak konuşmalar yapmıştır? Yazınız.

.....

2. Osmanlı Devleti’nde toplum, yönetenler ve yönetilenler olmak üzere ikiye ayrılmaktaydı. Yönetenler seyfiye, ilmiye ve kalemiye olmak üzere üç sınıfa ayrılırdı. Yönetimde yer alanların bir kısmı Divan-ı Hümayun üyesiydi.

Aşağıdaki tabloda yer alan Divan-ı Hümayun üyelerinin her birinin iki özelliğini yazınız. (5 x 2 = 10 Puan)

a	Sadrazam	
b	Vezir	
c	Kazasker	
d	Defterdar	
e	Nişancı	

1. **Meltem:** “Okuldaki ilk gün, ilk heyecan, yeni insanlar ve bilmediğim bir ortamdı. Etrafımda gördüğüm kişiler acaba bizim sınıfta mı diye düşünüyordum. Gülümseyerek sınıfa girdim ve sınıf arkadaşlarım ile tanıştım. Birçoğu bana sıcak davrandı. Benimle göz teması kurdu ve beden hareketlerinden beni sevdiğini hissettim.”

Metne göre Meltem ve sınıf arkadaşlarının kullandığı iletişim türlerini yazınız. (2 x 5 = 10 Puan)

- a. ....
b. ....

2. Aşağıda iletişime dair çeşitli ifadeler verilmiştir.

1. “Ödevini neden yapmıyorsun?”
2. “Odanı toplamaman beni üzüyor.”
3. “Bu durum karşısında neler hissettiğini anlıyorum.”

Verilen soruları bu ifadelerle göre cevaplayınız. (3 x 4 = 12 puan)

- a. 1. cümlede kullanılan dil hangisidir? Yazınız. ....
b. 2. cümlede kullanılan dil hangisidir? Yazınız. ....
c. 3. cümlede vurgulanan kavram hangisidir? Yazınız. ....

3. **Verilen sonuçlara göre savaşların adını ve tarihlerini boş bırakılan yerlere yazınız. (6 x 2 = 12 puan)**

	Savaşın Adı	Tarih	Savaşın Sonuçları
a			Bizans tekfurlarıyla yapılan savaşta Bizans yenildi. Bursa kuşatıldı fakat alınamadı.
b			Bizans ile yapılan savaşta Bizans kuvvetleri yenildi. Edirne Osmanlı Devleti'nin toprağı oldu.
c			İznik ve İzmit'in fethinin yolu açıldı. Bizans ordusuyla yapılan ilk savaştır. Bizans Anadolu'da kalan son topraklarından ümidini kesti.

4. Bir gazeteci, ünlü bir sporcunun tatilde izinsiz olarak fotoğraflarını çekmiş ayrıca fotoğrafı kullanarak sporcunun kaza geçirdiği şeklinde yanlış bir haber yapmıştır.

Bu gazetecinin hangi hakları ihlâl ettiğini yazınız. (2 x 5 = 10 puan)

- a. ....
b. ....

3. ÜNİTE NÜFUS VE YERLEŞME

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
İNSAN YERLEŞİMİ

TÜRKİYE NÜFUSUNUN
ÖZELLİKLERİ

NEDEN GÖÇ EDİYORUZ?/
TÜRKİYE'DE GÖÇÜN
SONUÇLARI

YERLEŞME VE SEYAHAT
ÖZGÜRLÜĞÜ

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İNSAN YERLEŞİMİ

Yerleşmeyi Etkileyen Doğal Faktörler

İklim

- ➔ Ülkemizde yerleşmenin yoğun olduğu yerlerin kıyı bölgeler olmasında ılıman iklimin etkisi vardır.
- ➔ Kurak ve kışları aşırı soğuk geçen yerlerde yerleşmeler yoğun değildir.

Yer Şekilleri

- ➔ Ülkemizde yüksek ve engebeli yerlerde yerleşme azdır.
- ➔ Doğu Anadolu Bölgesi ve Mentеше Yöresi gibi yerler yüksek ve engebeli alanlara örnek olarak verilebilir.

Toprak Özellikleri

- ➔ Verimli toprakların bulunduğu alanlarda yerleşme çok yükündür.
- ➔ Verimsiz toprakların bulunduğu yerlerde yerleşme yoğun değildir.

Bitki Örtüsü

- ➔ Gür ormanların bulunduğu Karadeniz Bölgesi'nin doğusu ve batısında yerleşme seyrektilir.
- ➔ Ormanların geniş yer kaplaması etkili olmuştur.

Su Kaynakları

- ➔ Yerleşmeler su kaynaklarına yakın yerlerde kurulmuştur.
- ➔ Su canlıların ihtiyaçlarından biridir. Su kaynaklarının bol olduğu yerlerde yerleşme fazladır.

Yerleşmeyi Etkileyen Beseri Faktörler

Sanayi

- Sanayileşmenin arttığı yerlerde yerleşme yükündür.
- İstanbul, İzmit, Bursa, Adana ve İzmir gibi illerde sanayiden dolayı yerleşme fazladır.

Tarım

- İklim şartlarının uygun olduğu, yılda birden fazla ürün alınan kıyı ovalarımızda yerleşmeler yükündür.
- Çukurova, Gediz ve Çarşamba'da yerleşme yükündür.

Turizm

- Turizm giderek gelişen önemli bir ekonomik faaliyettir.
- Deniz turizminin yoğunlaştığı Akdeniz ve Ege kıyılarında yerleşme fazladır.

Ulaşım

- Ulaşım yollarının kavşağında bulunan illerimizde yerleşme artmıştır.
- Eskişehir, Ankara, Kayseri ve İstanbul gibi illerde yerleşme fazladır.

Madencilik

- Maden veya enerji kaynaklarının işletildiği yerlerde yerleşme yükündür.
- Zonguldak, Soma, Elbistan ve Batman buna örnektir.

Tarihi Faktörler

- Geçmiş uygarlıkların izlerinin olduğu dönemlerdeki şehirler günümüzde de yerleşmelere sahiptir.
- İstanbul, İzmir ve Konya örnektir.

TÜRKİYE NÜFUSUNUN ÖZELLİKLERİ

Nüfus: Sınırları belli bir alanda yaşayan insan sayısıdır.

Nüfus Yoğunluğu: Bir yerde kilometre kareye düşen insan sayısıdır.

Genel Nüfus Sayımı: Bir ülkedeki insanların sayısını, cinsiyetlerini, yaşlarını ve eğitim durumlarını belirlemek için yapılan sayıma denir.

Nüfus Artışı: Sınırları belli bir alanda, belirli bir süre içinde meydana gelen insan sayısındaki artışa denir. Yıllık nüfus artış hızı 2023 yılında binde 1,1 oldu.

Doğal Nüfus Artışı: Bir yerde doğum oranının ölüm oranından fazla olmasına denir.

➔ 2007 yılında Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne geçilmiştir. Ülkemizde nüfus sayımlarını TÜİK yapmaktadır.

➔ Osmanlı Devleti'nde ilk nüfus sayımı 1831 yılında II. Mahmut Dönemi'nde yapılmıştır.

➔ Ülkemizde ilk düzenli nüfus sayımı Cumhuriyet Dönemi'nde 1927'de, ikincisi ise 1935'te yapılmıştır. Bundan sonra her beş yılda bir yapılmaya devam edilmiştir.

➔ 1990'dan sonra ise her 10 yılda bir yapılması yönünde karar alınmıştır.

➔ Seçimler nedeniyle listeleri yenilemek için 1997'de bir nüfus sayımı daha yapılmıştır.

1.

Etkinlik

Geçmişten Günümüze İnsan Yerleşimi

Aşağıdaki kutucuklardan yararlanarak boş bırakılan alanları örnekteki gibi doldurunuz.

Tarım	Avustralya'nın İç Kesimleri	Yer Şekilleri	Turizm	Bitki Örtüsü
Avrupa Kıtası	Su Kaynakları	Antarktika Kıtası	Orta Amerika Kıtası	İklim
Toprağın Verimliliği	Güneydoğu Asya	Hindistan ve Çevresi	Afrika Kıtasının Kuzeyi	Grönland Adası
Ticaret	Kuzey Kutup Bölgesi	Ulaşım	Batı Amerika	Sanayi

YERLEŞMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Doğal Faktörler

1

Su Kaynakları

2

3

4

5

Beşeri Faktörler

1

2

3

4

5

DÜNYA NÜFUS DAĞILIŞI

Nüfusun Fazla Olduğu Yerler

1

Orta Amerika Kıtası

2

3

4

5

Nüfusun Az Olduğu Yerler

1

2

3

4

5

ÜNİTE ZAMAN İÇİNDE BİLİM

İŞIK DOĞUDAN
YÜKSELİR

ÖZGÜR DÜŞÜNCE VE
BİLİM

KİL TABLETten TABLET
BİLGİSAYARA

KARANLIKTAN AYDINLIĞA

KİL TABLETİN TABLET BİLGİSAYARA

Yazı

- ➔ Tarih, insanların yazıyı bulmasıyla başlamıştır. Yazıyı ilk kullanan uygarlık Sümerlerdir.
- ➔ Sümerlerin kil tablet üzerine yazdıkları harflerin biçimi çiviye benzediği için bu yazıya **çivi yazısı** adı verilmiştir. Sümerlerin çivi yazısını Asurlular Anadolu'ya taşıdılar.
- ➔ Eski Mısırlıların kullandığı resimli yazıya **hiyeroglif** denir.
- ➔ Bu yazıda harfler resimlerle ifade edilir. Fenikeliler yazıyı çeşitli harflerle anlatarak ilk alfabeyi icat ettiler.
- ➔ 22 sessiz harften oluşan bu alfabe günümüzde kullandığımız Latin alfabesinin de kökenini oluşturuyordu.
- ➔ Bu alfabe Yunanlılar ve Romalılar tarafından da geliştirilmiş ve Latin alfabesi oluşturulmuştur.

15. Yüzyıldan Günümüze Bilginin Korunması, Yaygınlaşması ve Aktarılmasında Meydana Gelen Değişiklikler

- ➔ MS 105 yılında kâğıdın icadı Çin'de gerçekleşti. Çin sarayında görevli Tsai Lun (Say Yun), kâğıdı bulan kişi kabul edilir.
- ➔ Tsai Lun dut ağacı kabuğu, ipek kırpıntıları, kenevir, paçavra ve eski balık ağlarını döverek hazırladığı sulu bir çözeltiyi bir eleğe döküp, suyun akıp gitmesiyle kalan lifli ince tabakayı kurutarak kâğıdı elde etti.
- ➔ Johannes Gutenberg 1455'te baskı yapan matbaayı icat etti. 1945'te ABD'de Eniac adıyla ilk bilgisayar üretildi.
- ➔ 1971 yılında üretilen bilgi saklama kapasitesi düşük olan disketler, 1982'de yerlerini yüksek bellekli kompakt disklere (CD-ROM) bıraktı.
- ➔ 1996'da piyasaya sürülen çok yönlü dijital diskler (DVD) ise daha verimliydi. Bu disklerin geliştirilmiş olanları, yüksek bilgi saklama kapasitesi sundu.
- ➔ Thomas Edison 1877'de fonograf icat etti. Bu icatla sesleri kaydedip daha sonra dinlemek mümkün hâle geldi.
- ➔ 2000 yılında üretilen USB Bellek; verileri kalıcı olarak depolayan, birçok ortam tarafından desteklenen, kullanılan ve taşınabilir hafıza birimidir.
- ➔ Verilerin silinip tekrar programlanması ve yüksek bilgi saklama kapasitesine sahip olması bakımından USB Bellek, önceki veri depolama ürünlerine göre önemli avantajlar sağladı.
- ➔ Guglielmo Marconi 1894'te radyonun geliştirilmesine öncülük etti. John Logie Baird 1925'te mekanik televizyonu icat etti.
- ➔ 1925'te Edouard Belin faks makinesini icat etti. 1938'de Chester Carlson, fotokopi makinesini icat etti.
- ➔ 1965'te James Russell, kompakt disk (CD) icat etti. 1995'te çok amaçlı dijital disk (DVD) icat edildi.
- ➔ Tim Berners Lee (Tim Börnırs Li), 1989'da Dünya Çapında Ağı (**www**) icat ederek genel ağ aracılığıyla web (web) sitelerinin bilgisayarlarda görüntülenmesini sağladı.

IŞIK DOĞUDAN YÜKSELİR

El Harezmi

- ➔ Matematikte ilk kez sıfır (0) rakamını kullanan bilim insanıdır.
- ➔ Matematiğin bir dalı olan cebir biliminin babası olarak tanındı.

Farabi

- ➔ "Muallimi Sani" yani ikinci öğretmen denilmiştir.
- ➔ İhsau'l- Ulum adlı eserinde ilimlerin tarif ve tasnifini yapmıştır.

İbn-i Firnas

- ➔ Astronomi, müzik ve mühendislik alanlarında çalışmalar yapmıştır.
- ➔ Planör yaparak uçmayı deneyen ilk bilim insanlarından biridir.

İbn-i Sina

- ➔ Tıp alanındaki çalışmalarının yer aldığı "El Kânun Fi't-Tıp" isimli eseri ve "Kitabü's-Şifa" adıyla hazırladığı kitabı vardır.

1.

Etkinlik

Kil Tabletten Tablet Bilgisayara

Aşağıdaki bilgilerin hangi bilim adamına ait olduğunu belirleyerek boş bırakılan yerleri örnekteki gibi doldurunuz.

John Logie Baird

Thomas Edison

Guglielmo Marconi

James Russell

Edouard Belin

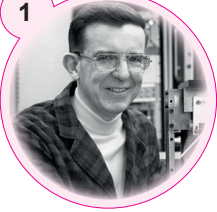
Johannes Gutenberg

Chester Carlson

Tim Berners Lee

James Russell

1

Kompakt disk (CD) icat etti. Ses, görüntü ve daha pek çok bilgi içeren dosyalar kolayca kaydedilmeye ve depolanmaya başlandı.

Radyo dalgalarıyla deneyler yaparak radyonun geliştirilmesine öncülük etti. Radyo programları yayımlayan radyo istasyonları kurulmaya başlandı.

5

2

Faks makinesini icat etti. Faks makinesi farklı bilim insanlarının katkılarıyla geliştirildi. Daha sonra faks makinelerinin yerini e-posta almaya başladı.

Fotokopi makinesini icat etti. Fotokopi makinesinin icadından önce belge ve resimler fotoğrafları çekilerek kopyalanmaktaydı.

6

3

Dünya Çapında Ağ'ı (www) icat ederek genel ağ aracılığıyla web (web) sitelerinin bilgisayarlarda görüntülenmesini sağladı.

Gramofonun öncüsü olan fonografi icat etti. Bu icatla sesleri kaydettikten sonra dinlemek mümkün oldu.

7

4

Ayrı ayrı hazırlanmış kurşun harfleri yan yana dizerek baskı yapan matbaayı icat etti. Aslında matbaa ilk olarak 6. yüzyılda Çin'de kullanılmaya başlandı.

Mekanik televizyonu icat etti. Televizyonun geliştirilmesinde farklı bilim insanlarının katkıları oldu. Günümüzde televizyonlar renkli yayın yapmaktadır.

8

ÜNİTE EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

ÜRETİM VE YÖNETİMİN
TEMELİ TOPRAK

ÜRETİM YOLCULUĞU

YARDIMLAŞMA VE
DAYANIŞMA KÜLTÜRÜMÜZ

GEÇMİŞTEN GELECEĞE-
MESLEKİ EĞİTİM

HAYALİMDEKİ MESLEK

TEKNOLOJİ VE
DEĞİŞEN DÜNYA

ÜRETİM VE YÖNETİMİN TEMELİ TOPRAK

İlk Çağ'da Toprak

- ⇒ Hitit topraklarında tarım faaliyetlerine büyük önem verilmiş ve hasat edilen ürünler sarayın ambarlarında depolanmıştır.
- ⇒ Urartular tarım faaliyetlerinde bulunabilmek için sulama kanalları yapmışlardır.
- ⇒ Friglerde tarım çıkarılan yasalarla desteklenmiştir.

Orta Çağ'da Toprak

- ⇒ Avrupa'da toprağın yönetimi senyör adı verilen soyluların elindeydi.
- ⇒ Senyörün himayesinde olan kişilere serf deniliyordu.
- ⇒ Senyör çalışanların ihtiyaçlarını karşılıyor ve güvenliklerini sağlıyordu.
- ⇒ Bu sisteme feodalite ya da derebeylik deniliyordu.

Selçuklularda Toprak

- ⇒ Selçuklularda toprakların büyük kısmı devlete aitti. Topraklar ikta denilen bölümlere ayrılmıştı.
- ⇒ İktalar hizmet veya maaş karşılığında belirli süreler için askerlere, komutanlara ve devlet adamlarına verilir.
- ⇒ İkta sahipleri toprakları işleme karşılığında belli sayıda asker beslerlerdi.

Osmanlılarda Toprak

- ⇒ Tımar Sistemi'nde topraklar; has, zeamet ve tımar olarak ayrılırdı.
- Has:** Gelirleri padişah ve üst düzey görevlilere verilen topraklardır.
- Zeamet:** Gelirleri orta dereceli memurlara verilen topraklardır.
- Tımar:** Gelirleri savaşta yararlılık gösteren kişilere verilen topraklardır.

Günümüzde Toprak

- ⇒ Geçmişte olduğu gibi günümüzde de toprak önemini korumaktadır.
- ⇒ Ülkemiz için oldukça önemli bir yere sahip olan tarım sektöründe vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak, üretimi ve geliri arttırmak için faaliyet gösteren birçok kurum ve kuruluş vardır. T. C. Tarım ve Orman Bakanlığı, DSİ, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri ve TİGEM tarımı destekleyen kurum ve kuruluşlardır.

ÜRETİM YOLCULUĞU

- ⇒ Avrupa'da XVIII. yüzyılın sonlarına doğru üretimde hızlı bir değişim yaşandı. Bu değişim, hem ekonomi hem de sosyal yaşamı etkiledi.
- ⇒ Basit makineler yerine üretimi hızlandırıcı makineler icat edildi. İlk olarak İngiltere'de başlayan bu değişim, pamuklu dokuma alanında gerçekleşti. Bu alanda XVIII. yüzyılın en önemli icadı, John Kay'ın (Con Key) yaptığı "Uçan Mekik" adlı dokuma tezgâhi oldu. Bu icat sayesinde dokuma hızı arttı.
- ⇒ Dokuma alanındaki bu ilerleme, iplik üretiminde yeni makinelerin icadını sağladı.

- ⇒ Çıkrık makinesinin icadı ile iplik üretimi hızlandı. Böylece bir kişi aynı anda birden fazla makara ipliği üretimi yapabili. Yaşanan bu gelişmeler başka sanayi dallarının gelişmesini de sağladı.
- ⇒ Üretimde teknolojinin yaygın kullanılmasını başlatan bu döneme **Sanayi İnkılabı** denildi.
- ⇒ Sanayi İnkılabı'ndan önce üretim, kas gücünün yanı sıra su ve rüzgâr gücüyle yapılıyordu. Bu nedenle atölyeler su kaynaklarına yakın yerlere kuruluyordu. James Watt tarafından geliştirilen buhar makinesi, su ve rüzgâr enerjisiyle çalışan makinelerin kullanımını azalttı.

YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA KÜLTÜRÜMÜZ

- ⇒ Geçmişten günümüze kadar toplumlar kendi yapıları içinde sosyal yardım, dayanışma ve güvenlik ihtiyaçlarını gidermek amacıyla kurumlar oluşturmuştur.
- ⇒ Günümüz modern toplumlarında tesis edilen sosyal yardım ve sosyal güvenlik uygulamaları geçmişte var olan İslam toplumlarında vakıf müessesesi tarafından gerçekleştirilmiştir.
- ⇒ Selçuklular Dönemi'nde Anadolu'nun Türk-İslam yurdu hâline gelmesinde vakıfların önemi büyüktür.

- ⇒ Vakıflar sosyal ihtiyaçları karşılarken vakıf eserleri Türk-İslam sanatının en güzel örnekleri ile inşa edilerek süslenmiştir.
- ⇒ Anayasamızın 5. maddesine göre devletin temel görevlerinden biri de vatandaşların refah ve huzurunu sağlamaktır. Bu amaçla kurulmuş birçok kurum ve kuruluş vardır.
- ⇒ Ülkemizde çok sayıda sivil toplum kuruluşu da devletimizle beraber bu ihtiyaçları karşılamak için gönüllü olarak faaliyet göstermektedir.

1.

Etkinlik

Üretim ve Yönetimin Temeli Toprak

Aşağıdaki bilgilerin hangi topraklara ait olduğunu belirleyerek boş bırakılan yerlere yazınız.

Has
TopraklarTımar
TopraklarZeamet
TopraklarMülk
TopraklarMiri
TopraklarVakıf
Topraklar

1

İslam devletinde mülkiyeti devletin olan, kullanım hakkı Müslüman halka bırakılan topraklara denilirdi. Alınabilir, satılabilir ve miras bırakılabilirdi. Devlet arazilerinin bir kısmı ikta adı altında devlet görevlilerine hizmet ve maaşlarına karşılık verilirdi.

2

Geliri en yüksek olan topraklardır. Padişah, şehzade, veziriazam ve vezir gibi yüksek rütbeli kişilere verilirdi. Geliri 100 bin akçeden fazla olan topraklardı. Bu toprağın sahipleri dirliklerinin gelirlerine göre silahlı ve her an savaşa hazır cebelü beslerdi.

3

Osmanlı Devleti'nde halkın elinde bulunan, tamamen halka ait topraklardı. Alınabilir, satılabilir ve miras bırakılabilirdi. Öşrü ve haraci olmak üzere ikiye ayrılırdı. Müslümanlara ait topraklara öşrü, Gayrimüslimlere ait topraklara ise haraci denilirdi.

4

Geliri 3 bin ile 20 bin akçe arasında olan dirliklere verilen isimdir. Savaşta yararlılık gösteren komutanlara maaş karşılığı verilirdi. Kendisine bu topraktan verilen sipahi bunun karşılığında cebelü adı verilen asker bulundurmak ve toprağı işlemekle görevliydi.

5

Gelirleri cami, medrese, hastane, imarethane, han ve hamam gibi topluma hizmet veren kuruluşların masrafları için ayrılmış olan topraklardı. Alınamaz, satılamaz ve miras bırakılamazdı. Ayrıca vergiden muaf tutulmuşlardı.

6

Geliri 100 bin ile 20 bin akçe arasında olan topraklardı. Orta dereceli devlet memurlarına, kadınlara, kethudalara, kale komutanlarına ve divan katiplerine verilirdi. Bu toprakların sahipleri ilk 20 bin akçe hariç her 5 bin akçe için bir cebelü beslerdi.

OSMANLI DEVLETİ'NDE TOPRAK YÖNETİMİ

1. Çevremizde olup bitenleri anlamak ve kendimizi çevremizdekilere anlatabilmek için iletişim kurarız. Konuşmamız, susmamız, yüz ifadelerimiz, oturuş biçimimiz ve beden dilimiz iletişim kurmak için yaptığımız bazı davranışlardır.

Verilen bilgide iletişim türlerinin hangilerinden bahsedilmiştir? Yazınız. (2x6= 12 Puan)

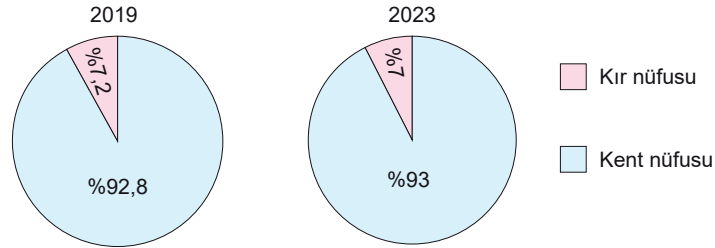
- a. ....
b. ....

2. Varna Savaşı yenilgisinin intikamını almak isteyen Haçlılar, tekrar Osmanlı Devleti'ne saldırdı. Haçlılar ile Osmanlı Devleti arasında 1448 yılında yapılan savaşta Osmanlı Devleti kazandı. Bu zafer ile Avrupa'nın Türkleri Balkanlardan atma ümidi kalmadı. Türkler Balkanlara kesin olarak yerleşirken Bizans, Avrupa'dan yardım alma umudunu da yitirdi.

Özellikleri verilen savaş hangisidir? Yazınız. (10 Puan)

.....

3. Aşağıdaki soruları grafiğe göre cevaplayınız. (3x2= 6 Puan)

- a. Kır nüfusunun en fazla olduğu yıl hangisidir? Yazınız.

.....

- b. Kent nüfusunun en fazla olduğu yıl hangisidir? Yazınız.

.....

- c. Kır nüfusunun en az olduğu yıl hangisidir? Yazınız.

.....

1. Türkiye’de radyo yayıncılığı 1927 yılında devlet radyosu olarak başlamıştır. 1990 yılında ise özel radyolar açılmaya başlamıştır.

Radyonun mucidi kimdir? Yazınız. (10 Puan)

.....

2. Yavuz Sultan Selim zamanında bir Türk devleti olan Memlûklerle 1516’da Mercidabık, 1517’de Ridaniye Savaşı yapılmıştır. Bu savaşın sonucunda Memlûk Devleti’ne son verilmiş, Mısır toprakları Osmanlı’ya bağlanmış kutsal emanetler İstanbul’a getirilmiş ve Osmanlı Devleti Baharat Yolu’nun önemli bir kısmına hâkim olmuştur.

Verilen metinde Mısır’ın fethi ile hangi alanlardaki sonuçlarına değinildiğini yazınız. (3x4= 12 Puan)

a. ....

b. ....

c. ....

3. Şanlıurfa–Göbeklitepe, keşfedilmiş en eski anıtsal tapınaktır. MÖ 10000’lerde inşa edilmiştir ve MÖ 8000 yılına kadar buluşma ve ritüel mekânı olarak hizmet verdiği tahmin edilmektedir. Bulgular, büyük buluşmalara 160 km mesafeden gelen topluluklar olduğunu göstermektedir. Göbeklitepe yoğun insan emeğiyle işte bu zamanlarda inşaa edilmiştir.

Verilen bilgilere göre Göbeklitepe’nin inşa edilmesinde etkili olan unsur hangisidir? Yazınız. (10 Puan)

.....

4. 30 Ocak 1923 yılında, Türkiye ve Yunanistan arasında bir sözleşme imzalanmıştır. Bu sözleşmeye göre Türkiye’de bulunan Ortodoks Rumlarla, Yunanistan’da bulunan Müslüman Türkler zorunlu göçe tabi tutulmuşlardır. Bu sözleşme uyarınca, yaklaşık olarak 350.000 Müslüman Türk ve 200.000 Hıristiyan Rum zorunlu göçe tabi tutulmuşlardır.

Metinde verilen bilgiler göç türlerinden hangisine örnek gösterilebilir? Yazınız. (10 Puan)

.....

1. Ulu bir ceviz ağacının dibinde yeşeren bir kabak, büyüklüğü ile övünürmüş. Hatta her gün ceviz ağacının meyveleri ile dalga geçermiş. “Bak, siz kocaman ağaçta yetişiyorsunuz. Ona rağmen küçücüksünüz oysa bir de bana bakın, küçücük bitkime rağmen ne kadar da büyük bir meyveyim” demiş. Ceviz ağacının hasat zamanı gelmiş. Ağacın sahipleri cevizleri toplamak üzere gelmişler. Herkes kibirli kabağın yanından geçmiş ama yüzüne bakan olmamış. Derken, ceviz sahipleri aralarında şakalaşmışlar. Birisi diğerine alaycı bir tebessümle: “Sen cevizleri boş ver, şu kocaman kabağı al! demiş. Diğerisi ise “Bırak o kabağı canım, kendisi kocaman içi boş.” demiş. Kabak, çok incinmiş ve aklına cevizler için söyledikleri gelmiş. Cevizlerden özür dilemiş ve fiziki özelliklerin değil, iç güzelliğin önemli olduğunu anlatmış.

Verilen metinde iletişim yöntemlerinden hangilerinin kullanıldığını yazınız. (2x5 = 10 Puan)

- a. ....
- b. ....

2. Bursa'nın fethinden sonra Osmanlı – Bizans mücadeleleri artmıştır. Bu durumdan rahatsız olan Bizans İmparatoru III. Andronikos, topladığı kuvvetlerle Osmanlı Devleti üzerine yürüdü. Maltepe civarında yapılan Palekanon Savaşı'nı Osmanlı Devleti kazandı. Palekanon Savaşı'ndan sonra Bizans, bir daha Osmanlı Devleti'ne saldırma cürretini gösteremedi. Bu zafer sonrası hem Bizans hem Anadolu'daki Türk beylikleri Osmanlıların fetihlerini daha yakından izlemeye başladı. Palekanon Zaferi'nden sonra Orhan Bey İznik üzerine yürüdü. Yalnız kalan İznik tekfuru, şehri Orhan Bey'e teslim etmek zorunda kaldı (1331). Orhan Bey, Bursa'da olduğu gibi İznik'te de halkın can ve mal güvenliğini sağladı. İsteyenlerin şehri terk etmelerine izin verdi. İznik, Bizans'a karşı yapılan seferlerde askeri üs olarak kullanıldı. İznik'in fethinden sonra Gemlik ve İzmit kısa bir süre sonra Osmanlı hâkimiyetine girdi (1337).

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- a. Orhan Bey hangi şehri savaşmadan fethetmiştir? Yazınız. (2 Puan)

.....

- b. Orhan Bey Dönemi'nde fethedilen yerler nelerdir? Yazınız. (4x2 = 8 Puan)

.....

- c. Orhan Bey'in fethedilen yerlerde halka karşı uyguladığı politika nedir? Yazınız. (2 Puan)

.....

3. Kıyı bölgelerimizde denizlerin bölge üzerinde ılıtıcı etkisi vardır. Genel olarak sıcaklık şartlarının daha elverişli olduğu kıyı kuşağında yerleşme fazladır. Buna karşılık kuraklığın etkili olduğu ve kışların çok sert geçtiği alanlarda yerleşme daha azdır.

Verilen açıklamada yerleşmenin dağılışı üzerinde hangi faktörün etkisinin olduğuna vurgu yapıldığını yazınız. (10 Puan)

.....

ÜNİTE YAŞAYAN DEMOKRASİ

ATATÜRK VE DEMOKRASİ

HUZUR DEMOKRASİ
İLE GELİR

DEMOKRASİNİN
TARİHTEKİ YOLCULUĞU

TÜRKİYE
CUMHURİYETİ'NİN
TEMEL NİTELİKLERİ

DEMOKRASİNİN TARİHTEKİ YOLCULUĞU

Tarih Boyunca Demokrasinin Orta Çıkışı ve Gelişimi

MÖ 6 ve 4.Yüzyıllar

- Demokrasi ilk olarak Eski Yunan'ın şehir devletlerinden biri olan Atina'da uygulanmıştır. Halk, kararlara süreçlerine katılırdı.

1215

- İngiltere Kralı I. John Magna Carta Libertatum adlı bir anlaşma ile kendi yetkilerini sınırlandırdı.

1776

- Kuzey Amerika'da Büyük Britanya Krallığına bağlı koloniler Amerika Bağımsızlık Bildirisi'ni yayımlayarak bağımsızlıklarını ilan ettiler.

26 Ağustos 1789

- Fransız İhtilali sırasında kabul edilen İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi ile Fransa'da bütün insanların temel hak ve özgürlükleri olduğu kabul edildi.
- Bu bildirinin etkisi önce Avrupa'da başlamak üzere yöneticilerin daha fazla demokratik ilkelere bağlı olmaları yönünde anayasal düzenlemeler gerçekleştirildi.

10 Aralık 1948

- Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Kurulu tarafından İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi imzalandı.
- Bu bildirgenin ilk maddesi şöyledir: "Tüm insanlar özgür, onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdan sahibidirler. Birbirlerine karşı kardeşlik duygusuyla hareket etmelidirler."

Türk-İslam Dünyasındaki Demokratik Uygulamalar

Kurultay

- Önemli işlerin görüşüldüğü meclistir. Türk devletlerinin başında han, hakan ve kağan gibi unvanlar taşıyan hükümdarlar bulunurdu.
- Hükümdarlara Gök Tanrı tarafından devleti yönetme yetkisi verildiğine inanılırdı. Bu yetkiye **kut** denirdi.

Tanzimat Fermanı

- Sultan Abdülmecit, 1839'da Tanzimat Fermanı'nı yayınladı.
- Türk demokrasi geleneğinde anayasal düzenin gerçekleşmesi yolunda ilk ciddi adım atıldı.
- İlan edilen bu ferman ile kanun önünde herkes eşit sayıldı.

Divan

- Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte toy ve kurul-tayların yerini Divan adı verilen meclisler almıştır.
- Selçuklu Devleti'nde memleketin tüm işleri Büyük Divan ya da Divan-ı Saltanat adı verilen mecliste görüşülürdü.

İslahat Fermanı

- İslahat Fermanı 1856 yılında Sultan Abdülmecit tarafından ilan edildi. İslahat Fermanı çoğunlukla Osmanlı Devleti içindeki azınlıklara verilen hakları içermektedir. İslahat Fermanı ile tüm vatandaşların eşitliği sağlandı.

Sened-i İttifak

- II. Mahmut Dönemi'nde ayanlar, İstanbul'a çağrılarak onlarla 1808 yılında Sened-i İttifak adında bir belge imzalanmıştır.
- Bu belge, Türk tarihinde padişahın yetkilerini sınırlayan ilk belge olarak kabul edilmiştir.

Mesrutiyetin İlanı

- 1876 yılında Kanun-i Esasi'nin kabul edilmesiyle meşrutiyet ilan edildi. Böylece ilk defa anayasal bir yönetim geçilmiştir.
- Mesrutiyetin ilanı ve Meclis-i Mebusan'ın açılmasıyla halk seçtiği temsilciler aracılığıyla yönetime katıldı.

Demokrasinin İlkeleri

Çoğulculuk

Özgürlük

Eşitlik

Milli egemenlik

Seçme ve seçilme hakkı

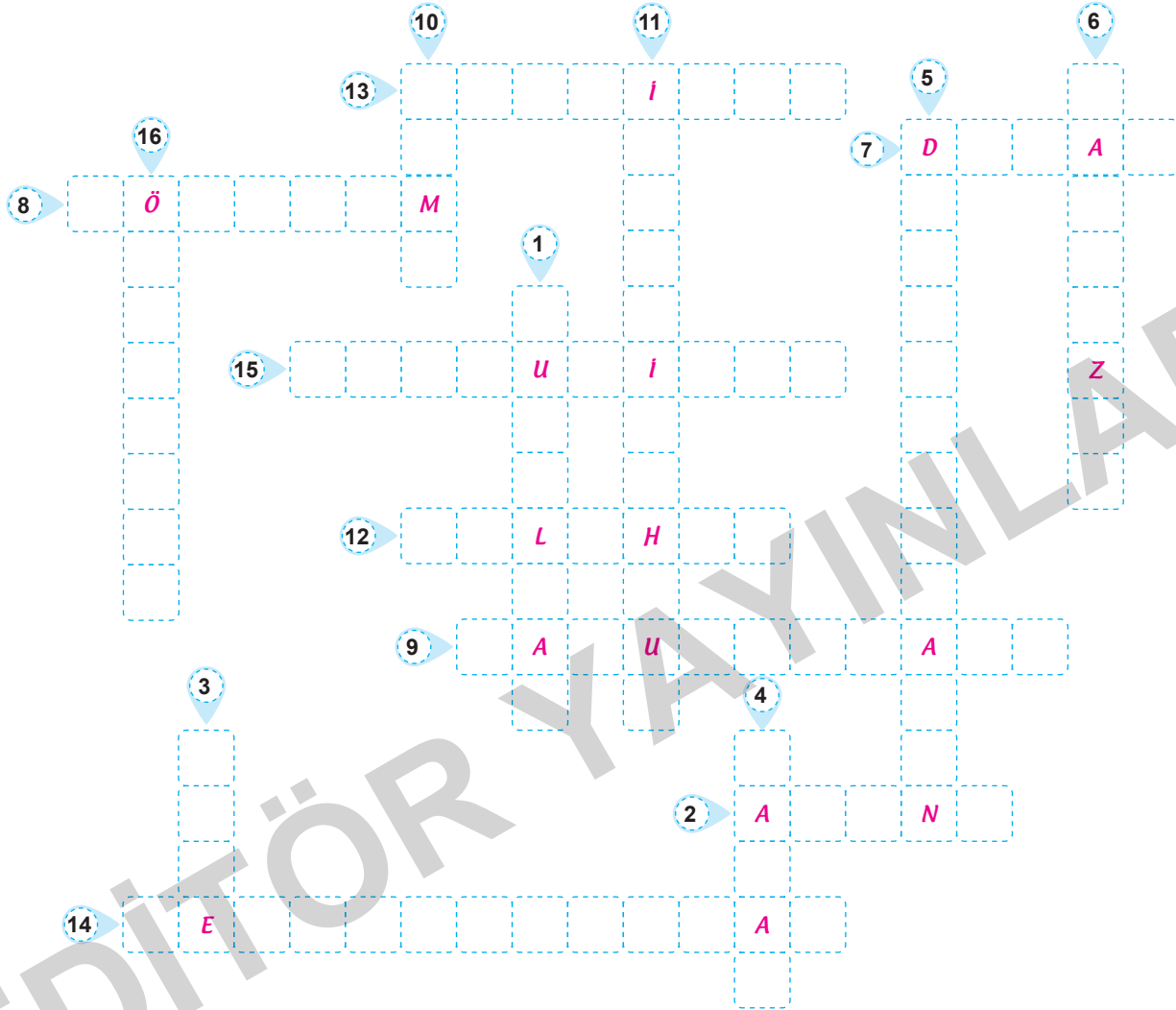
Karar alma ve uygulama süreçlerine katılım

Hukukun Üstünlüğü

1.
Etkinlik

Demokrasinin Tarihteki Yolculuğu

Aşağıda boş bırakılan yerleri soruları cevaplayarak ve bulmacada verilen harflerden yararlanarak örnekteki gibi doldurunuz.

1. Eski Türk devletlerinde kararların tartışılarak alındığı meclis hangisidir?
2. Demokrasinin bazı ilkeleri eski Yunan'da hangi şehir devletinde görülmüştür?
3. İlk Türk devletlerinde herkesin uymak zorunda olduğu yazısız kanuna ne ad verilir?
4. İlk Türk devletlerinde hükümdara han ve hakan dışında verilen unvan hangisidir?
5. Osmanlı Devleti'nde devam eden divan kurulunun aldığı isim hangisidir?
6. Fatih Sultan Mehmet'ten sonra divana başkanlık eden kişi kimdir?
7. Türklerin İslamiyet'i kabulüyle karar alma süreçleri hangi meclis tarafından yapılmıştır?
8. Bir devleti yönetme işine ne denir?
9. 1876'da çıkan ilk Türk anayasasının adı nedir?
10. Türk demokrasi tarihinde 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılan meclisin adı nedir?
11. Ayanlarla belge imzalayan padişah hangisidir?
12. Tüm vatandaşların eşitliğinin sağlandığı ferman hangisidir?
13. Anayasal düzenin gerçekleşmesi yolunda ilk ciddi adımın atılmasını sağlayan ferman hangisidir?
14. Ayan denilen Anadolu ve Rumeli'deki toprak sahipleri ile 1808 yılında imzalanan belge hangisidir?
15. 29 Ekim 1923'te demokratik ilkelere dayalı olarak belirlenen yeni Türk devletinin yönetim şekli hangisidir?
16. Herhangi bir kısıtlamaya ve zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme ve davranmadır.

ÜNİTE

ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER

GELİŞEN TÜRKİYE

GÜNÜMÜZ DÜNYA
SORUNLARINA ÇÖZÜMLER

TÜRKİYE VE
DÜNYA

YANLIŞ BİLDİĞİMİZ
DOĞRULAR

TÜRKİYE VE DÜNYA

⇒ Bölgesinde ve Dünyada söz sahibi olma iddiasını her zaman taşıyan Türkiye, geçmişten günümüze birçok uluslararası kuruluş, üye olarak ve üyelik sorumluluklarını yerine getirerek destek vermektedir.

Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO)

- ⇒ 2. Dünya Savaşı'ndan sonra 1949 yılında kurulmuştur. NATO'ya Türkiye 1952 yılında kabul edilmiştir.
- ⇒ NATO'nun asli görevi, üye ülkelerin özgürlük ve güvenliğini korumaktır.

Birleşmiş Milletler (BM)

- ⇒ II. Dünya Savaşı'ndan sonra barış ve güvenliği sağlamak, ülkeler arasında dostane ilişkiler kurmak, ekonomik ve sosyal iş birliği sağlamak amaçlarıyla 1945 yılında kurulmuştur.

Birleşmiş Milletlere Bağlı Kuruluşlar

UNESCO (BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)

- ⇒ Eğitim, bilim, kültür ve haberleşme alanlarında uluslararası iş birliği sağlamak amacıyla kurulmuştur.

WHO (Dünya Sağlık Örgütü)

- ⇒ Uluslararası düzeyde sağlık alanında çalışma yapmak ve hastalıklarla mücadele etmek amacıyla kurulmuştur.

WB (BM Dünya Bankası)

- ⇒ Üyelerine uzun, kısa vadeli bazen de karşılıksız kredi vermektedir.

FAO (BM Gıda ve Tarım Örgütü)

- ⇒ Açlığa karşı ortaya çıkan tehlikeleri ortadan kaldırmak amacıyla kurulmuştur.

UNHCR (BM Mülteciler Yüksek Komiserliği)

- ⇒ Mültecilerin ülkelerine dönmelerine yardımcı olmak amacıyla kurulmuştur.

WTO (BM Dünya Ticaret Örgütü)

- ⇒ Ülkelerin ticaret yasalarını uluslararası çerçevede geliştirmek ve ticari ilişkilerin düzenlenmesini sağlamak amacıyla kurulmuştur.

UNICEF (YUNİSEF BM Çocuk Yardım Fonu)

- ⇒ Çocukların güvenlik, sağlık, eğitim gibi her türlü haklardan yararlanmalarını sağlamak, onları kollamak amacıyla kurulmuştur.

UNEP (BM Çevre Programı)

- ⇒ Çevrenin küresel düzeyde sürekli gözden geçirilmesini, çevre sorunlarına uluslararası toplumun dikkatinin çekilmesini, ulusal ve uluslararası çevre politika ve hukukunun gelişiminin sağlanmasını amaçlamaktadır.

UNWTO (BM Dünya Turizm Örgütü)

- ⇒ Seyahat ve turizm alanında faaliyet gösteren bir kuruluştur. Amacı üye ülkelerin ekonomik gelişimlerini destekleyerek dünya turizmine katkıda bulunmaktır. Türkiye, UNWTO'nun kurucu üyelerindedir.

İslam İş Birliği Teskilatı (İİT)

- ⇒ 1969 yılında kurulmuştur. Merkezi Cidde'dir. Amacı; İslam dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, teşkilata üye devletler arasında iş birliğini ve dayanışmayı güçlendirmektir.

İktisadi İşbirliği Teskilatı (OECD)

- ⇒ Amacı; üye ülkelerin ekonomik, sosyal sorunlarını çözmek, ekonomik büyüme, ticaret, yatırım, teknoloji ve kalkınma alanlarında işbirliği sağlamaktır.

Avrupa Konseyi (AK)

- ⇒ Amaçları; insan haklarını, demokrasiyi korumak ve güçlendirmek, azınlıklar, ırkçılık, yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma, uyuşturucu madde ve çevre sorunlarına çözüm aramaktır.

1.
Etkinlik

Türkiye ve Dünya

Aşağıda verilen bilgilerden hareketle boş bırakılan yerleri (NATO, BM, Avrupa Konseyi, FAO, Türk Konseyi, UNESCO, UNICEF, EPPO) doldurunuz. (Not: Aynı kuruluş ve örgüt birden fazla yere yazılabilir.)

II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1949 yılında kurulmuştur.

.....
.....

Amerika'daki merkezi New York'tadır.

.....
.....

Dünyada okuryazar oranını yükseltmek, önemli sanat olaylarını desteklemek görevleri arasındadır.

8

.....
.....

1

Avrupa ve Akdeniz bölgesindeki bitkileri korumak ve her türlü zararlı unsur ve hastalığı engellemek amacıyla çalışmalar yapmaktadır.

.....
.....

Kültür varlıklarını korumak görevleri arasındadır.

.....
.....

9

1945 yılında kurulmuştur. Avrupa'daki merkezi Cenevre'dedir.

.....
.....

2

Gıda güvenliğine ilişkin önerilerde bulunan örgüttür.

.....
.....

2009 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye kurucu üyedir.

.....
.....

5

Bünyesinde, askerlerini Avrupa dışında ilk olarak Afganistan'a, sonra Libya'ya göndererek dünya barışına katkıda bulunmuştur.

.....
.....

10

3

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bağlı olduğu konseydir.

.....
.....

Türkiye 1952 yılında üyeliğe kabul edilmiştir.

4

.....
.....

12

Çocukların ihtiyaçlarının giderilmesi için çalışmalar yapan kuruluştur.

.....
.....

11

1. Mehtap Hanım, başka bir şehirde çalışmak istediği için yaşadığı şehirden ayrılmıştır.

Mehtap Hanım'ın iş için başka bir şehirde yaşamaya başlaması göç türlerinden hangisine örnek olabilir? Yazınız. (10 puan)

.....

2.

- En önemli eseri Mukaddime'dir.
- Sosyolojinin kurucusu olarak kabul edilmektedir.
- Tarih ilminin önemi, amacı ve faydası üzerinde durmuştur.

Yukarıda bazı özellikleri verilen Türk-İslam bilim insanının adını yazınız. (10 puan)

.....

3.

Ahilikte, kişi çırak olarak girdiği bir meslekte üç yılını tamamlayınca ve meslek için gerekli becerileri kazandıysa kalfa olmaktadır. Kalfa olarak devam ettiği ustanın yanında üç yılı tamamladıktan sonra işi öğrenen kişiye bir tören ile ustalık ünvanı verilir.

Verilen bilgilere göre kalfalıktan ustalığa geçiş törenine verilen isim hangisidir? Yazınız. (10 puan)

.....

4.

Bir hastanede doktor olarak çalışıyorum. Ama yaptığım işten zevk almıyorum. İnsanlarla iyi iletişim kurabileceğim bir meslek seçseydim daha iyi olurdu. Avukatlık, öğretmenlik, rehberlik ve psikolojik danışmanlık olabilirdi. Spikerlik veya gazetecilik de olurdu.

Konuşmaya göre Doktor Selçuk Bey mesleğini seçerken neye dikkat etmemiştir? Yazınız. (10 puan)

.....

1. Avrupa'da bir rasathane (gözlemevi) söz konusu bile değilken Uluğ Bey muhteşem bir rasathane kurdu. Burada Zîc-i Uluğ Bey'in (Uluğ Bey'in Astronomi Cetvelleri) çalışmalarına katıldı ve 1018 yıldızın gökyüzündeki konumlarını gözlemledi. Dünya'nın yüz ölçümünü hesapladı. Risâle fi'l-hey (Gökbilimi Risalesi) adlı kitabında; gezegenlerin hareketlerinden, yeryüzünün şeklinden, yedi iklimden ve gök cisimlerinin Dünya'ya uzaklıklarından bahsetti ayrıca İstanbul'un yanlış ölçülen enlem ve boylamını düzeltti.

Hakkında bilgi verilen Türk-İslam bilgininin adını yazınız. (10 puan)

.....

2. Türk Milli Eğitim'in genel amaçları doğrultusunda, ortaokulu bitiren öğrencilerin devam edebileceği 4 yıllık eğitim sonunda meslek kazandıran, ülke ekonomisine katkı sağlayacaklara eleman yetiştiren eğitim kurumunun hangisi olduğunu yazınız. (10 puan)
- .....

3. Canlıların kalıtsal özellikleri ile ilgilenen bir meslektir. Araştırma yapmayı seven, fen bilimlerine ilgi duyan, dikkatli, araştırmacı ruha sahip kişilerin seçebileceği bir meslektir. Bu mesleği seçen kişiler genlerin özellikleri ile ilgilenir ve hastalıkların tedavisi için DNA'nın yapısını inceler. Hastalıkları tedavi edici gen haritaları üzerine çalışırlar. Üniversitelerin fen-edebiyat fakülteleri mesleğin eğitimini veren bölümlerden biridir. Sağlık, ilaç ve tıbbi laboratuvarlar, bilim ve teknoloji alanında faaliyet gösteren kuruluşlar iş alanlarıdır.

Hakkında bilgi verilen meslek hangisidir? Yazınız. (10 puan)

.....

4. Türk demokrasi tarihinde 23 Nisan 1920'de Ankara'da Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğinde açılan Büyük Millet Meclisinin önemi büyüktür. Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olması gerektiğini düşünen Mustafa Kemal Paşa, meclisin açılmasını sağlayarak demokratik değerlere uygun bir devletin ilk adımlarının atılmasına öncülük etmiştir.

Verilen durum Atatürk'ün neye önem verdiğini gösterir? Yazınız. (10 puan)

.....

1. **Ahmet:** “Ben bir Osmanlı vatandaşıyım. Devlet bana yaptığım hizmetler karşılığında toprak veriyor, ben de bu toprakları ekip biçiyorum ve ordu için asker besliyorum.”

Yukarıda Ahmet’in anlattığı sisteme verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tımar sistemi   B) Askeri sistem
C) Feodalite sistemi   D) Onlu sistem

2. Sanayi İnkılabı 18. yüzyılda İngiltere’de dokuma sektöründe ortaya çıkmış ve kısa sürede başka alanlara yayılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı’nın sonuçlarından biri değildir?

- A) Buharlı lokomotiflerle insanlar uzak mesafeleri yakınlaştırmıştır.
B) Nüfus kentlerde toplanmıştır.
C) Üretilen ürün miktarı artmıştır.
D) Ham maddeye duyulan ihtiyaç azalmıştır.

3. Osmanlı Devleti’nde II. Murat Dönemi’nde temeli atılan Enderun Mektebine öğrenci alımı devşirme sistemine göre yapılırdı. Fatih Sultan Mehmed Dönemi’nde ihtiyaç duyulan devlet adamı ve asker kadrosunun büyük kısmı Enderun Mektebi ile sağlanırdı. Enderun Mektebi’nde alınan dersler; beden eğitimi, uygulamalı saray işleri, islami bilgiler, sanat ve mesleki eğitim gibi bölümlere ayrılmıştı. Enderun Mektebinden mezun olanlar ise sadrazam, kaptan-ı deryâ sancak beyliği gibi üst düzey görevlere gelirdi. Ün kazanmış şair, ressam, mimar, tarihçi ve müzisyenler de Enderun Mektebi mezunları arasındaydı.

Aşağıdakilerden hangisi Enderun Mektebi için söylenemez?

- A) İşin ehli insan yetiştirmektedir.
B) Üst düzey görevlilerin yetiştirildiği yerdir.
C) Eğitiminde birçok ders yer almaktadır.
D) Öğrencileri sadece bir alanda geliştirmektedir.

4. Osmanlı Devleti’nde Lonca Teşkilatları üretimde kalite kontrolü yapar, ihtiyacı olanlara kredi verir, haksız rekabeti önler ve üretim miktarlarını düzenlerdi.

Buna göre esnaf örgütlenmeleri şeklinde oluşan Lonca Teşkilatı’nın;

- I. tüketici haklarının korunması,
II. üretimin kontrol edilmesi,
III. esnaflar arasında dayanışmanın sağlanması

hedeflerinden hangileri doğrultusunda çalışmalar yaptığı savunulabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) I ve III   D) I, II ve III

5. Güzel ve mutlu bir gelecek için kişilerin kendileri için uygun olan bir mesleği seçmeleri oldukça önemlidir. Meslek seçimi yapacak olan bireylerin kendilerine sorması gereken bazı sorular vardır.

Aşağıdakilerden hangisi meslek seçiminde sorulması gereken ilk sorudur?

- A) Hangi mesleği seçersem ailem memnun olur?
B) Çok para kazanmak için hangi mesleği tercih etmeliyim?
C) Hangi meslek beni toplumda popüler yapar?
D) İlgî, yetenek ve kişilik özelliklerim için hangi meslek uygun?

6. **Aşağıdakilerden hangisi E-ticaretin olumlu yanlarından biri değildir?**

- A) E-ticarette ürünleri kıyaslama imkânı daha geniştir.
B) İnternet ortamında ürün çeşitliliği için mekân sınırlaması yoktur.
C) Firmanın internet üzerinden müşterilerine ulaşabileceği 7/24 açık bir şubesi olur.
D) Satıcı ile müşterinin yüz yüze görüşerek birebir iletişim kurma imkânı yoktur.

1. Ticaretle uğraşan Fenikeliler, ürünleri kayıt altında tutabilmek için yazıyı kullanmaya ihtiyaç duymuşlardır. Sümerlilerin çivi yazısını bilmelerine rağmen Sümer yazısını kullanmak yerine daha pratik olan ve harflerden oluşan kendi yazı sistemlerini oluşturmuşlardır.

Yukarıda verilen bilgi incelendiğinde Fenikelilerin Sümer yazısını kullanmak yerine kendi yazı sistemlerini oluşturmalarının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sümer yazısının zor olması
B) Fenike halkının Sümer dilini benimsemek istemesi
C) Her medeniyetin kendisine ait bir alfabesinin olması
D) Sümerlilerin Fenikeliler ile ticaret yapmaması

2. Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin uygulandığı arazilerden elde edilen vergi gelirleri savaşlarda yararlılık gösterenlere hizmet karşılığı verilir, bu kişiler aldıkları ücretin belli bir kısmıyla atlı askerler yetiştirirdi. Bu sistem 17. yüzyıldan itibaren bozulmaya başlamış ve tımarlı sipahi sayısı azalmıştır.

Buna göre tımar sisteminin bozulmasının Osmanlı Devleti'nde hangi alanlarda bozulmaya neden olduğu söylenebilir?

- A) Ordu – Ekonomi
B) Eğitim – Yönetim
C) Ordu – Eğitim
D) Yönetim – Ekonomi

3. Millî Mücadele'de kazanılan askeri başarılar cumhuriyetin ilk yıllarında ekonomik başarılarla güçlendirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla ekonominin temelini oluşturan mesleki eğitime önem verilmiştir. Mesleki eğitim millileştirilmeye çalışılmış, mesleki ve teknik eğitim Millî Eğitim Bakanlığının görev ve hizmet alanına alınmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi mesleki eğitimin amaçlarından biri değildir?

- A) Nitelikli insan gücü yetiştirmek
B) Yüksek öğretime hazırlamak
C) İşe ve hayata hazırlamak
D) Ülkenin ithalat oranını arttırmak

4. Osmanlı Devleti'nde medreseler en yaygın eğitim kurumlarıdır. Bunun yanında bazı meslek ve ihtisas medreseleri de vardır. Darü'l Hadis (hadis öğrenimi için kurulan medrese), Darü't Tıp (tıp öğrenimi için kurulan medrese) bunlar içinde gösterilebilir. Mülki idare ve ordunun nitelikli sanat ve meslek adamı ihtiyacını karşılayan eğitim kurumu Enderun Mektebidir.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti'nde farklı alanlarda eğitim vermek için farklı eğitim kurumları oluşturulmuştur.
II. Enderun Mektebi yönetim alanında devlet adamı yetiştirmektedir.
III. Darü't Tıp tıp alanında eğitim veren tek eğitim kurumudur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
B) Yalnız III
C) I ve II
D) Yalnız I

5. **Aşağıdakilerden hangisinde E–ticaretin farklı bir yönünden bahsedilmektedir?**

- A) Kısıtlayıcı zaman ve mekân problemleri yoktur.
B) Kredi kartı kullanımından dolayı güvenlik riski olabilir.
C) Müşterinin zaman kaybını azaltır.
D) Ulaşım sorununu ve giderleri azaltır.

6. Meslek, bir kişinin hayatını kazanmak için yaptığı, kurları belirlenmiş, belirli bir eğitimle kazanılan, bilgi ve becerilere dayanan faaliyetlerdir. İnsanların, mesleklerini ilgi ve kabiliyetlerine göre seçmeleri, başarılarını ve topluma faydalarını artırır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ilgi ve kabiliyetlerine uymayan mesleği seçen kişilerin içine düşebileceği bir durum değildir?

- A) Çalışmaya karşı isteksiz olma
B) Mesleğinde kariyer yapma gayretinde olma
C) İşe devamsızlık yapma ve düşük verimle çalışma
D) Mesleğini değiştirme gayreti içinde olma

www.ortaokuldata.com Dijital Eğitim Platformunun tanıtım ve kullanım videoları için karekodu okutunuz.

Dijital Eğitim Platformunda Neler Var?

Bu seti alan öğretmen ve öğrencilerin tamamı Dijital Eğitim Platformuna sınırsız sahip olacaktır. Dijital Eğitim Platformunda

- Deneme sınavları çözme,
  - Soru çözme,
  - Konu çalışma,
  - Yapay zeka destekli istatistiksel raporlar alma,
  - Süreç odaklı dijital öğrenci takip sistemi,
  - Ders kitabının dijital içerikleri,
  - Akıllı tahta uygulamaları
- gibi birçok özelliğe sahiptir.

Dijital Eğitim Platformu Nasıl Kullanılır?

- Öğretmenin sisteme üye olması
  1. Öğretmen kendisi ortaokuldata.com'dan üyelik yapabilir.
  2. 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattından yardım alarak üyelik yaptırabilir.
- Öğretmen, öğrenci listesini sisteme girdikten sonra öğrencilerin kullanıcı adı ve şifreleri otomatik oluşturulacak veya öğrenci listesini 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattına göndererek sistem tarafından öğrenci şifreleri oluşturulacaktır.
- Öğrenci, öğretmeninden alacağı şifre ile sisteme giriş yapabilecektir.

* Sınırsız kullanım süresi 1 eğitim-öğretim yılıdır.

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi - 1518 Sok.
Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81
www.editoriyayinevi.com | bilgi@editoriyayinevi.com

Nasıl Sipariş Edebilirim?

Kitapçınızdan talep edebilir veya 0 505 099 24 84 telefon hattından bilgi alabilirsiniz.

9 786052 806203

5. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

6. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

7. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

8. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

